

الگوی سوم زن مسلمان و چالش های تربیت دختران

محققان:

فاطمه آلبویری، فاطمه شریبی، ندا درویش عریض

چکیده

امروزه در سراسر جهان می‌توان نظاره‌گر نوع جدیدی از زندگی بشر باشیم این تنوع را در فضای مجازی که دسترسی به آن بسیار آسان است را می‌توان به وضوح دید اثر مستقیم این مسئله را می‌توان بر تربیت دختران مشاهده کرد و از طرفی چالش‌هایی برای والدین ایجاد می‌کند. با شناخت این چالش‌ها می‌توانیم این دله‌ره و نگرانی والدین را به حداقل برسانیم امروزه نگاهی جدید به نام الگوی سوم زن مسلمان بیان شده که راهکارهایی را بیان می‌کند تا به دختران جایگاه واقعی خودشان را بشناسند تا همین دختران زنان آینده‌ساز موفقی باشند با به کارگیری این روش می‌توان دختران شجاعی تربیت کرد که با وجود قدرت در تمامی صحنه‌ها حضور داشته باشند و جلوه اصلی زن را از بین نبرده و نشانگر توان قوی دختران و زنان در عرصه مدیریت، تدبیر، اخلاق، عفت و... باشیم و شیوه کهنه استفاده ابزاری از زنان را از بین برده که امروزه شاهد این نوع غلط استفاده هستیم با شناخت این چالش‌ها و محو شدنشان زن را می‌توان در بهترین نوع رفتار و تربیت به جامعه بشناسانیم پژوهش حاضر به روش توصیفی تحلیلی و با مراجعه به منابع کتابخانه‌ای و با هدف معرفی الگوی سوم زن مسلمان و چالش‌های تربیت دختران است؛ و در پایان به این فرضیه‌ها رسیده است: بی‌عفتی، عدم اعتماد به نفس، پرخاشگری، تاثیرپذیری از دوستان ناباب، تمایل به خودنمایی، تجمل‌گرایی، عدم اطاعت‌پذیری و علاقه شدید به موسیقی و...

کلیدواژه‌ها: الگوی سوم زن، دختران، تربیت، اضطراب

الگویی که از منظومه فکری رهبری استخراج شده و طبق دین اسلام است و تعیین کننده شیوه صحیح زندگی زن انقلابی و مسلمان است اسلام بر خلاف جاهلیت و بر خلاف قانون غرب است؛ اسلام نه زن را بی جایگاه می‌داند و نه به دنبال تساوی میان زن و مرد هست بلکه جایگاه و شأن واقعی زن را به او نشان داده و والدین را به تربیت نوع صحیح را هنمایی کرده انسان به دنبال سعادت است و سعادت واقعی تقرب به خداوند است و این تقرب باید تربیت صحیح را به دنبال داشته باشد؛ که البته با این شکل جدید زندگی و دسترسی آسان و انواع زندگی و ایجاد چالش‌های تربیتی جدید باید با آنها آشنا شد و در پی برطرف کردن آنها باشیم؛ باید‌ها و نبایدهایی در مسیر تربیت دختران است که هر پدر و مادر دختر داری به فکر برطرف کردن این چالش‌ها هستند چالش‌هایی از جمله؛ بی‌عفتی، عدم اعتماد به نفس، خودنمایی، پرخاشگری، دوستان ناباب، عدم اطاعت پذیری و علاقه شدید به موسیقی است. علی‌قائمی، در مقاله خود به نام سازندگی و تربیت دختران زن را در بازه زمانی تاریخ مورد بررسی قرار داده و دیدگاه اسلام را هم بررسی می‌کند؛ از دیدگاه‌های مختلف در این مقاله به مسئله دختران در زمینه‌های مختلف، علی‌الخصوص زمینه جنسی توجه شده. پک اسپرت و نانسی اسنایدرمن در کتابی به نام رازهای تربیت دختران و توصیه‌هایی درباره مسائل جنسی نوع ارتباط با جنس مخالف را بیان کرده و به دختران توصیه می‌کند مستقل باشند و تاکید به برطرف کردن نیاز محبت و دوستی آنان دارند پژوهش حاضر، در صدد پاسخ به این پرسش است که چالش‌های دختران با توجه به الگوی سوم زن مسلمان چیست؟ و برای پاسخ به پرسش یاد شده به این موارد رسیده است: بی‌عفتی، عدم اعتماد به نفس، پرخاشگری، تاثیر پذیری از دوستان ناباب، تمایل به خودنمایی، تجمل‌گرایی، عدم اطاعت پذیری و علاقه شدید به موسیقی.

چالش های تربیت دختران

بایدها و نبایدهایی در مسیر تربیت دختران است که هر پدر و مادر دختر داری به فکر برطرف کردن این چالش ها هستند. این چالش ها شامل بی عفتی، عدم اعتماد به نفس، خودنمایی، پر خاشاگری، دوستان ناباب، عدم اطاعت پذیری و علاقه شدید به موسیقی است.

بی عفتی

اولین چالش تربیت دختران، بی عفتی است. عفت یکی از فضائل اخلاقی (نراقی، جامع السعادت، ج ۱، ص ۸۵)

و به معنای پاکدامنی و خویشتن داری؛ به ایجاد حالتی در نفس اشاره دارد که انسان به وسیله آن از غلبه شهوات (راغب اصفهانی، مفردات ذیل واژه عفت) و انجام محرمات به ویژه شهوات حرام دوری می کند. (دهخدا، لغت نامه ذیل واژه عفت) کلمه عفت در قرآن چندین بار بیان شده و توصیه به حفظ عفت شده است و در جایی زنان سالمندی که نمی تواند ازدواج کنند را مجاز به نداشتن حجاب دانسته البته آنها را به رعایت عفت توصیه می کند و می فرماید: (والقواعد من النساء اللاتی لا یرجون نکاحا فلیس علیهن جناح ان یضعن ثیابهن غیر متبرجات بزینة و ان یرغبن خیر لهن) (نور: ۶۰) و بر زنان از کار افتاده ای که دیگر امیدی به زناشویی ندارند گناهی نیست که پوشش را کنار نهند به شرطی که زینتی را آشکار نکنند و عفت ورزیدن برای آنها بهتر است. با توجه به این آیه می توان به ارزش والای عفاف توجه کرد و البته به جز آیات در روایات شاهد اهمیت عفاف هستیم؛ در روایتی از امیرالمومنین بیان شده شخص عقیف بالاتر از شهید معرفی شده است به عنوان ملکی از ملائکه الهی یاد شده است (نهج البلاغه، سید رضی، ص ۵۹، حکمت ۴۷۴) به وضوح در این روایت می توان به ارزش شخص عقیف پی برد. عفت نیز اقسامی دارد: از جمله آنها عفت در پوشش که به معنای پوشاندن اعضای بدن از دید نامحرم است و در قرآن به آن اشاره شده است و از جمله آن ها آیه ۵۹ سوره احزاب است که می فرماید (یا ایها النبی قل لزوجک و بناتک و نساء المومنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یوذین و کان الله غفورا رحیما) (احزاب: ۵۹) ای پیغمبر به زنان و دختران خود و زنان مومنان بگو که خویشان را به چادر فرو پوشند که این کار برای اینکه آنها به عترت و حریت شناخته شوند تا از تعرض و جسارت هوسرانان آزار نکشد بسیار نزدیک تر است و خدا در حق خلق بسیار آمرزنده و مهربان است. عفت دیگر عفت اقتصادی به معنای عدم کسب حرام است؛ امام علی علیه السلام: زینت فقر را در حفظ عفت دانسته است (بن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۹۰). عفت در گفتار، زیبا سخن

گفتن است و آخرین آن عفت در خوراک است؛ امیرالمومنین علی علیه السلام می فرمایند: که خوردن نشانه عفت و پرخوری نشانه اصراف است (آمدی، غرر الحکم و درر الکلم، ص ۴۹۹) از جمله نتایج عفت ورزی می توان به استحکام خانواده و ایجاد پاکدامنی توجه کرد اگر عفاف به طور کلی رعایت شود می تواند از بروز روابط جنسی به محیط خانواده محدود شود مورد دوم از آثار عفت ورزی آرامش روانی و تمرکز حواس است و آخرین مورد از موارد سلامت جامعه و فرد است حضور زنان و مردان در صورتی که موجب تحریک نباشد جامعه را استوار و مستحکم کرده زمینه را برای پیشرفت جامعه ایجاد می کند و انسان را از آلودگی های جسمی محفوظ می دارد البته حجاب موجب تزکیه اعمال تضعیف و کاهش شهوات سبک شدن بار گناهان عزت یافتن بالا رفتن قدرت و منزلت نزد خداوند و مایه حفظ آبرو می شود که هر انسانی آبرویش با حفظ سرمایه انسانی است بی عفتی می تواند آثار مثبت و موثر عفت را از بین برده و این آبروی انسانی را به خطر اندازد. پس اولین چالش تربیت دختران بی عفتی است.

عدم اعتماد به نفس

دومین چالش تربیت دختران، عدم اعتماد به نفس است. اعتماد به نفس اتکا به نیروها و توانایی های خود و بهره گیری از این نیروهای خدادادی در مسیر پرپیچ و خم زندگی است تا در مشکلات و سختی ها بار خود را به دوش کشیم نه آنکه دست نیاز به سوی دیگران بگشاییم و چشم به آنها بدوزیم. اسلام نیز به این خود اتکایی و اعتماد به نفس با توکل به خدا تاکید دارد. (شجاعی، توکل به خدا راهی به سوی حرمت خود و سلامت روان، ص ۵۰). اعتماد به نفس امری اکتسابی است. انسان می تواند با الگوگیری آن را به دست آورد که بهترین الگوها قرآن کریم است که می فرماید: (انه لا یغیر بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم) (رعد: ۱۱) به درستی که خداوند سرنوشت هیچ گروهی را تغییر نمی دهد مگر آنکه آنان خود سرنوشتشان را تغییر دهند.

بهترین لازمه تغییر یقین به خود است؛ یعنی بتوانیم به توانایی های خود اعتماد کنیم و در جای دیگر می فرمایند: (سخر لکم ما فی السموات و ما فی الارض) (جاثیه: ۴۵) هر آنچه در زمین و آسمان هستند در اختیار شما قرار دادیم. اگر به این آیات توجه کنیم می بینیم انسان عنوان جانشین و اشرف مخلوقات خداوند پا به این دنیا گذاشته آیا با داشتن این همه نعمت نباید اعتماد به نفس داشته باشیم آیات قرآن سرشار از لطف خداوند به انسان و با ارزشی انسان است. با توجه به روایات به لزوم داشتن اعتماد به نفس می توان دست یافت؛ پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) می فرمایند: (تفاعلوا بالخیر تجدوا)؛ (محمدی، میزان الحکمه، ج ۹، ص ۴۵۰۲) پیش بینی و باور مثبت داشته باشید تا آن را در زندگی خویش بیابید. با توجه به این روایت که به معنای خواستن انسان

از رحمت الهی، ورود به بهشت، پاداش نیکو و عدم کاستی و از همه مهمتر رسیدن به فوز است پیامدهای سوء اطاعت نکردن از خداوند و رسول و نافرمانی امر و نهی الهی گریبانگیر خود فرد و جامعه عصیانگر می شود و این انساناست که با عصیان فرمان خدا و رسول گرفتار گمراهی آشکار خواهد شد (و من یعص الله و رسوله فقد ضل ضلالا مبینا ...) (احزاب: ۳۳) و هر کس نافرمانی خدا و رسول او کند دانسته به گمراهی سختی افتاده است خداوند در قرآن کریم مسئله اطاعت از والدین را بعد از دعوت به توحید بیان کرده است (ولا تشركوا به شیئا و بالوالدین احسانا) (نساء: ۳۶) هیچ چیز را همتای خدا قرار ندهید و به پدر مادر خود نیکی کنید یعنی ر و مادر بعد از خداوند بزرگترین حق را به گردن فرزندان دارند زیرا پدر و مادر مجرای این خلقت بوده‌اند و زحمات زیادی برای تربیت فرزند کشیده‌اند باید مورد سپاس و اطاعت قرار گیرند و معنای احسان به والدین در بیان امام صادق علیه السلام این است که آنها را وادار نسازی که نیازها و حوائج خویش را از تو درخواست کنند نیکی رفتار با پدر و مادر از برترین و محبوب‌ترین اعمال نزد خدا و از ویژگی‌های بارز شیعیان شمرده شده است (کلینی الکافی، ج ۲، ص ۱۵۸). اطاعت از والدین واجب است حتی اگر مشرک باشد شامل اموری می‌شود که معصیت خدا نباشد عقوق والدین از گناهان کبیره و رذائل اخلاقی می‌باشد حقوق والدین به معنای سرکشی از پدر و مادر و بریدن از ایشان است حدیثی از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم بسیار تأمل برانگیز است دو کار است که خداوند در همین دنیا کیفرش را می‌دهد (اثنتان یعجلها الله فق الدنيا : البغی و عقوق الوالدین) (کلینی الکافی، ج ۱، ص ۴۲۸) دو کار است که خداوند در همین دنیا کیفرش را می‌دهد تعدی کردن و نافرمانی والدین متأسفانه امروزه این امر دیده می‌شود که فرزندان از والدین نافرمانی می‌کنند و پدر و مادر نگران آثار سوء آن در تربیت هستند. مخصوصاً در تربیت دختران به عنوان یک چالش شناخته شده است؛ پس هفتمین چالش تربیت دختران، عدم اطاعت پذیری است.

علاقه شدید به موسیقی

هشتمین چالش تربیت دختران، علاقه شدید به موسیقی است. اقل موسیقی، تار و طبل است و طبق احادیث متواتر و معتبر حرام است. وقتی تار حرام است چطور موسیقی پاپ حرام نباشد وقتی که یک تار حرام است، چطور سنتور حرام نباشد. در قرآن نیز به این مسئله اشاره شده است خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: (وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّور... (محمّدی المیزان الحکمه، ج ۱۳، ص ۴۹۹) و نیز از قول باطل دوری کنید قول زور تفسیر به خوانندگی حرام غنا و شهادت به باطل شده است (حج: ۳۰) علاوه بر قرآن در احادیث نیز مسیر هدایت را اینگونه

برایمان بیان کرده اند. امام صادق (علیه السلام) می فرماید: (موسیقی و آوازخوانی باعث نفاق می شود و تنگدستی می آورد) مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۱۴، ص ۸۵. همچنین امام رضا (علیه السلام) می فرماید: (گوش دادن به صدای تارهای موسیقی از گناهان کبیره است). (شیخ صدوق، الخصال، ج ۱، ص ۲۴). امام باقر (علیه السلام) نیز می فرماید: (همه

گناهان کبیره حرام است که عبارتند از: شرک خدا، کشتن انسانی که خداوند قتل او را حرام کرده است، عاق والدین، فرار از جنگ، کارهای نحوی که انسان را از یاد خدا عزوجل باز می دارد، مانند خوانندگی و نوازندگی که زشت یعنی حرام است و اصرار بر گناهان صغیره نیز کبیره است (محدث نوری، ج ۱۳، ص ۲۱۲). مراد از لغو در آیات و روایات کاریست که فایده نداشته باشد و بر حسب اختلاف اموری که فایده عاید آنها می شود، مختلف می گردد؛ چه بسا فعلی که نسبت به امری لغو، و نسبت به امری دیگر مفید باشد. پس کارهای لغو در نظر دین آن اعمال مباح و حلالی است که صاحبش در آخرت و یا در دنیا از آن سودی نبرد و سرانجام آن منتها به سود آخرت نگردد مانند خوردن و آشامیدن به انگیزه شهوت در غذا، که لغو است چون غرض از خوردن و نوشیدن، گرفتن نیرو برای اطاعت عبادت خداست بنابراین اگر فعل هیچ سودی برای آخرت نداشته باشد و سود دنیایش هم سرانجام منتها به آخرت نشود چنین فعلی لغو است؛ لغو یعنی غیر واجب و غیر مستحب. هر انسانی هر قدر که با ایمان باشد در معرض لغزش و خطا است و خدا هم لغزش های غیر کبائر را در صورتی که از کبائر اجتناب شود بخشیده. با توجه به آیات و روایات که حرمت و آثار سوء موسیقی را بیان می کند و ما متأسفانه اکثر انسان امروز به این امر رغبت دارند و این چالشی است که ما در تربیت دختران با آن روبرو هستیم. بنابراین، هشتمین چالش تربیت دختران، علاقه شدید به موسیقی است.

نتیجه گیری

پدران و مادران امروزی در مسیر تربیت دختران خود با چالش های کوچک و بزرگ روبرو شدند که با برطرف کردن این چالش ها قادر به تامین تربیت مناسب دختران خود شده و دخترانی قوی و متکی به توان خود را دارند، که هم برای محیط خانه و هم جامعه مفید هستند دختران قوی الگوی خود را نه شرق می دانند نه غرب؛ بلکه با از بین بردن چالش های تربیتی قادر به دست آوردن بالاترین نقاط موفقیت می شوند پژوهش حاضر، الگوی سوم زن و چالش های تربیت دختران را بررسی کرده و به این موارد رسیده است ...

بی عفتی

عدم اعتماد به نفس

پرخاشگری

تاثیرپذیری از دوستان ناباب

تمایل به خودنمایی

تجمل گرایی

عدم اطاعت پذیری

علاقه شدید به موسیقی

فهرست منابع

- *قرآن کریم (ترجمه: مهدی محی الدین الهی قمشه ای. ابراهیمی: ترجمه ابراهیمی)
۱. نهج البلاغه (ترجمه: سید رضی)
 ۲. آمدی. غرر الحکم ودرر الکلم (ترجمه: آقا جمال خوانساری، مصحح درویش مصطفی روحی) محل نشر: دارالکتاب اسلامی
 ۳. ابن شعبه حرانی. ابومحمد حسن تحف العقول (مترجم: محمد صادق حسن زاده ،محل نشر: تهران سال چاپ: ۱۳۷۶ش)
 ۴. احمد بن فارس. ابوالحسین. مقاصص اللغة (محقق: هارون عبدالسلام محمد) محل نشر: مکتب الاعلام اسلامی سال نشر: ۱۴۰۴ ق
 ۵. بغدادی. محمد بن سعد. الطبقات الکبری (محقق عطا: محمد عبدالقادر) محل چاپ: بیروت انتشارات: دارالکتب العلمیه جلد ۱ سال ۱۴۰۱۰ ق
 ۶. پایبنده. ابوالقاسم. ناشر: سازمان انتشارات جاویدان، تاریخ نشر: ۱۳۲۴ ش
 ۷. حر عاملی. محمد بن حسن. وسائل الشیعه. انتشارات: آل بیت، ج ۵ سال ۱۴۱۴ ق
 ۸. خمینی. روح الله. صحیفه امام. موسسه تنظیم و نشر امام خمینی، ج ۵ سال ۱۳۸۹ ش
 ۹. راغب اصفهانی. حسین بن محمد مفردات. محل نشر: دارالشامیه، مکان نشر: بیروت: سال ۱۴۱۲ ق
 ۱۰. صدوق شیخ. صدوق. (مترجم: حمد باقر کمره ای) ناشر: موسسه نشر الاسلامیه
 ۱۱. الکافی. محمد بن یعقوب کلینی. (مترجم: محمد باقر کمره ای)جلد ۱ و ۲
 ۱۲. مجلسی. محمد باقر بحارالانوار. جلد ۷۴. ناشر: دارالکتب الاسلامیه ،تاریخ نشر: ۱۳۱۵ ق
 ۱۳. جزوه شماره ۷ مرکز مشاوره: حوزه علمیه قم آثار و راهکارهای پرخاشگری

